

Protestantse gemeente te IJsselstein

Protestantse
Kerk

Liturgie voor de viering van zondag 27 januari 2019

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 19.30 uur

Voorganger: Ds. Peter van der Schans

Organist: René Verwer

Gelegenheidskoor o.l.v. Jan Lippus

Thema: **God is als de zon van gerechtigheid**

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De ambtsdragers komen binnen

Welkom

Goede avond allemaal!

Hartelijk welkom in deze zangdienst!

Door veranderingen in de commissie die de zangdiensten voorbereid zaten we een beetje klem. Hans weg en dan alleen Jeannine over.

Met de voorganger van dienst.

We hebben toen aan de koren van de geloofsgemeenschap van de Heilige Nicolaas gevraagd of zij wilden komen helpen.

Dat lukte; niet met één koor speciaal.

Maar wel met verschillende zangstemmen.

Niet alleen uit de geloofsgemeenschap, maar ook uit onze gemeente.

En Jan Lippus en René Verwer zagen kans om het allemaal te begeleiden.

Daarom hebben we vandaag een gelegenheidskoor.

Dank voor ieder die meewerkt!

*We hopen op een mooie en gezegende zangdienst!
 Laat u boeien door het thema:
 God is als de **zon** van gerechtigheid!*

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen: intochtlied: Psalm 82:3

We gaan zitten

Het koor zingt: Lied 8A

DIENST VAN HET WOORD

Gebed:

*Zoals het licht
 ons elke morgen
 nieuw verschijnt,
 ons wekt
 en koestert
 met zijn stralen –
 wekt U, God,
 zo ook ons.*

*Zoals de zon
 geen dag
 ons in het donker laat –
 laat ons uw trouw
 ook nu weer dagen.*

*Schep doorgang
 aan wat zorgen baart,
 wat angst aanjaagt
 en zet ons
 recht weer op onze voeten:
 niet moedeloos,
 niet hopeloos verlamd
 maar opgericht,
 met opgeheven hoofd
 tot U,
 onze Zon*

*onze dag, ons licht.
Zo bidden wij
in Jezus' Naam.
Amen.*

(S. de Vries)

We zingen: Lied 435:1, 2 en 3

Eerste Schriftlezing: Psalm 82

82¹Een psalm van Asaf.
God staat op in de hemelse raad,
hij spreekt recht in de kring van de goden:
²Hoe lang nog oordeelt u onrechtvaardig
en kiest u partij voor wie kwaad doen? sela
³Doe recht aan weerlozen en wezen,
kom op voor verdrukten en zwakken,
⁴bevrijd wie weerloos zijn en arm,
red hen uit de greep van wie kwaad wil.
⁵U toont geen inzicht, geen begrip,
en doolt in duisternis rond,
de aarde wankelt op haar grondvesten.
⁶Ooit heb ik gezegd: "U bent goden,
zonen van de Allerhoogste, allemaal."
⁷Toch zult u sterven als mensen,
ten val komen als aardse vorsten.'
⁸Verhef u, God, spreek recht op aarde,
alle volken behoren u toe.

We zingen: Lied 967:1, 2 en 3

Het koor zingt: 'Het liefste lied van over zee 24: Een herder is mijn HEER, mijn God'

Tweede Schriftlezing: Maleachi 3:19-20

19 Die dag zal zeker komen, brandend als een oven. Wie hoogmoedig zijn of wie zich goddeloos gedragen, zullen dan slechts stoppels zijn die door de hitte van die dag worden verschroeid – zegt de HEER van de hemelse machten. Geen wortel of tak zal er van hen overblijven. 20 Maar voor jullie die ontzag voor mijn naam hebben zal de zon stralend opgaan, de zon die gerechtigheid brengt en genezing in haar vleugels draagt. Huppelend als kalveren die op stal hebben gestaan zullen jullie naar buiten komen.

Het koor zingt: 'Het liefste lied van over zee 54: Woon in mijn dromen'

We zingen: Lied 481: 1 en 2

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Ik studeerde tussen 1974 en 1985 aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Tegenwoordig omgedoopt tot Universiteit Utrecht.

Je komt die naam met het logo erbij op allerlei plaatsen in de stad en op de Uithof tegen. Ik heb aan die universiteit verschillende fasen doorlopen. Eerst mijn vooropleiding Latijn en Grieks, omdat ik geen gymnasium had. En daarna mijn propedeuse en kandidaats. Met aansluitend het examen van de kerkelijke opleiding van de Nederlandse Hervormde Kerk. Ook werkte ik er mee als student assistent.

Ik heb me altijd verbaasd over het logo van de universiteit:

Universiteit Utrecht

Het is een zon met in het midden het rood en wit van de vlag van Utrecht. Maar aan de rand van de zon staat een Latijnse spreuk. *Sol iustitiae illustrat nos*. Dat betekent 'Zonne der gerechtigheid, verlicht ons'. Een gebed tot God om verlichting bij al het wetenschappelijke bezig zijn. Een Bijbelse spreuk aan een openbare rijksinstelling! Ja wel!

De spreuk is ook geschreven in een reliëf op de gevel van het Academiegebouw aan het Domplein. In dat gebouw volgde ik mijn vooropleiding klassieke talen. De rest was allemaal op de Uithof.

Bij het uitzoeken van één en ander ontdekte ik dat het logo met de zon in 1994 ook nog op een speciale manier zichtbaar is gemaakt. Voort de deur van het Academiegebouw is een grote koperen bol te vinden. Die laat een piep klein deel van de zon zien: een miljardste deel.

Ook daar weer de Latijnse spreuk er om heen. De bol is geplaatst ter gelegenheid van een jubileum van Academiegebouw en Universiteit.

Sol iustitiae illustra nos

Een spreuk uit de Bijbel dus. Uit Maleachi 3:20: *Maar voor jullie die ontzag voor mijn naam hebben zal de zon stralend opgaan, **de zon die gerechtigheid** brengt en genezing in haar vleugels draagt. Huppelend als kalveren die op stal hebben gestaan zullen jullie naar buiten komen.*

Hoe kan dat zo? Het heeft te maken met de oorsprong van de universiteit, denk ik. Bij de start in 1636 waren er vier faculteiten: filosofie, rechten, medicijnen. Maar ook theologie. De inaugurale rede werd gehouden door de invloedrijke hoogleraar theologie Gisbertus Voetius. Dat zal er vast aan meegewerkt hebben. En je zou denken dat Voetius wel blij geweest moet zijn met zo'n spreuk. Het verstand dat verlicht moet worden door de stralen van de goddelijke zon... die gedachte benadrukt toch juist de afhankelijkheid van God? En dat zou toch eigenlijk helemaal bij Voetius' eigen ideaal van wetenschap in combinatie met vroomheid moeten passen? Dat viel echter tegen. Voetius knipte het logo van zijn toga af. Geen beelden in de kerk. Maar ook: geen beelden van God in stichtelijke lectuur, en zeker niet op een toga of op het lakzegel van een universiteit. Intussen lijken de zaken vandaag omgekeerd. Als vandaag iemand zou voorstellen om de woorden rond het Utrechtse zonnetje te verwijderen, zouden alle Voetius-aanhangers in opstand komen tegen de zoveelste poging om het christelijk verleden uit de samenleving te verwijderen. De Voetius-aanhangers zitten trouwens vooral aan de rechterkant van onze kerk en daar buiten.

De zon is in de Bijbel geen god, zoals in de omliggende landen van Israël. Bijv. Egypte met zijn zonnegod Ra. Voor Bijbelse gelovigen is de zon een groot licht aan het hemelgewelf. In Genesis wordt daarom het woord 'zon' niet gebruikt.

De zon geeft warmte en licht. En zorgt daarom voor leven. Je hebt zonlicht nodig om iets te laten groeien en bloeien in de natuur. De zon is dus iets positiefs!

Maar de afgelopen zomer hebben we hier dichtbij de andere kant leren kennen: droogte en dorheid. De hitte die vernietigt. Denk aan bosbranden. De zon brengt ook dood.

En soms gaat het samen: de levende en de dode kant van de zon. Vuur kan louteren en zuiveren, zoals goud uit het ruwe erts wordt gehaald door verhitting.

Zo gaat het ook in het beeld bij Maleachi. Daar wordt de dag van de Heer beschreven. De dag van oordeel, van scheiden tussen goed en slecht gedrag. Van wie goed doet en wie niet. Hoogmoedige en goddeloze handel en wandel wordt gescheiden van wie voor God ontzag heeft. Wie doet wat God graag ziet – die zal de zon voor zich zien opgaan. Stralend en wel. *“... de zon die gerechtigheid brengt en genezing in haar vleugels draagt. Huppelend als kalveren die op stal hebben gestaan zullen jullie naar buiten komen.”*

Het is een zon die gerechtigheid brengt. Dat wil zeggen: die het recht brengt tussen God en mens, tussen mensen onder elkaar. En dat in alle opzichten. We komen in goede verhoudingen. In relaties die recht zijn in plaats van krom. Ik ga er van uit, dat de spreuk bij de universiteit een dubbele betekenis heeft. Aan de ene kant een bede om wetenschap die beseft dat het een geschenk van God is. En rekening houdt met handel en wandel van mensen. En er aan bijdraagt dat God er van kan genieten. Maar aan de andere kant betekent dat ook wetenschap die rekening houdt met recht en gerechtigheid. En die er voor zorgt dat het voor God en mensen een leven wordt in heerlijk, koesterend zonlicht.

En dan betrek ik er Psalm 82 bij. In de onberijmde versie komt daar de zon niet voor. Opvallend genoeg wél in de versie die berijmd is en die we hebben gezongen als intochtlied: Psalm 82:3

*3. Sta op, o God, en richt de aarde,
Gij geeft aan alles recht en waarde;
wat zich verheft als god en heer,
bestraf het en breng vrede weer.
Van U zijn immers alle volken,
breek met uw lichtglans door de wolken
en straal voor ons in majesteit,
Gij Zon van de Gerechtigheid!*

Het erbij halen van de zon is dichterlijke vrijheid. Maar wel te begrijpen. Want: Psalm 82 beschrijft een vergadering van de goden. Een hemelse raad. En God, de God van de Bijbel, staat op en neemt het woord.

Hij verwijt de andere goden, dat ze op geen enkele manier kiezen voor het recht. Integendeel: ze kiezen voor wie kwaad doen. Dat is fout. Intens fout:

*3 Doe recht aan weerlozen en wezen,
kom op voor verdrukten en zwakken,
4 bevrijd wie weerloos zijn en arm,
red hen uit de greep van wie kwaad wil.
5 U toont geen inzicht, geen begrip,
en doolt in duisternis rond,
de aarde wankelt op haar grondvesten.*

Als de goden recht doen brengen ze licht in het leven van wie onrecht ervaren en in nood zijn. Als ze recht doen zijn ze als de zon die warmte brengt waar de kilte van armoede en onrecht heersen.

Maar daar valt nog heel wat winst te behalen. En leidinggevend in welke functie dan ook, hebben nog wat stappen te maken om mensen in het licht van recht en gerechtigheid te laten stralen. Dat geldt mensen in onze eigen omgeving – mensen die hier geboren en getogen zijn. Maar ook mensen die hier asiel en gastvrijheid zoeken vanuit de nood van hun eigen bestaan. En het geldt de wereld in het groot. Waar maar een klein aantal mensen het grootste geld bezit. Soms ten koste van armen.

Iedere dag begint met de onweerstaanbare zonsopgang die door niets en niemand kan worden tegengehouden. En die majestueus het donker van de nacht verdrijft. De nachtdieren verjaagt, de vogels doet ontwaken en alles en iedereen tot leven wekt. Maleachi ziet mensen voor zich die vanuit het duister het zonlicht in huppelen, dartelend als kalveren die op stal hebben gestaan. Huppelend, springend in het licht van een stralende zon. De zon die gerechtigheid brengt en in haar vleugels genezing draagt.

Jezus Christus is als een zon die opgaat. Die gerechtigheid en genezing brengt. Zo zongen en zingen we over hem. In zijn leven en werken maakt hij recht wat scheef en krom is. Hij spreekt vergeving, zodat we weer recht voor God kunnen staan. Hij geneest en brengt heling. Jezus is de zon van gerechtigheid. Laten we in dat licht het recht voor ogen houden!
Sol iustitiae illustra nos!

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

Het koor zingt: 'Het liefste lied van over zee 13: De blinde ziet zijn ogen uit'

We zingen: Lied 637

DIENST VAN HET ANTWOORD

Gebeden:

Tijdens het dankgebed en de voorbeden zingen we een aantal keer:

O eeuwige, Aanwezige vert. H. Jongerius / A. Gouzes

O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!

Dankgebed

Voorbeden

v.: We danken en bidden samen tot u o Heer,
 voor de kerk en voor de noden van heel de mensheid.
 Vanaf eilanden en oceanen aanbidden wij U, God, Schepper van alle leven.
 Op bergen en in dalen prijzen wij U, God, Verlosser van de wereld.
 Met de tongen en talen van alle naties danken wij U, God,
 Trooster van lichaam en ziel.
 Wij komen tot U, met onze lasten, onze hoop en verwachting.
 Zo bidden en zingen we samen:
 a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

v.: Wij bidden voor degenen die leven midden in ongerechtigheid.
 Geef ons moed om hun stem te zijn en hun hoop te versterken.
 Wij bidden voor degenen die maar doorgaan met onrecht.
 Moge uw welwillendheid onze harten vervullen
 en ons maken tot bewerkers van vrijheid en vrede.
 Wij bidden voor elk instituut en elke persoon die zich inzet voor gerechtigheid.
 Laat ons rechtvaardig handelen overeenkomstig uw woorden.
 Zo bidden en zingen we samen:
 a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

v.: Wij bidden voor de zichtbare eenheid van de kerk.
 Help ons om aan Jezus' gebed te voldoen,
 dat wij één zullen zijn en samenwerken
 opdat uw Koninkrijk openbaar wordt.
 Zo bidden en zingen we samen:
 a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

v.: Wij danken U voor de vele kleuren, culturen en gewoontes
 die wij met elkaar delen in deze wereld.

Bij al onze verschillen, verenig ons door uw liefde.

Stel ons in staat om samen te werken aan de waardigheid van het leven
en deze wereld te maken tot een rechtvaardig en vredig huis voor heel de mensheid.

Zo bidden en zingen we samen:

a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

v.: God, we verlangen naar licht,
naar het licht van de zon
dat onze huid verwarmt
en naar dat andere licht
dat warm maakt van binnen.

We verlangen naar troost,
naar een beetje liefde
en naar aandacht
voor onze problemen,
naar positieve dingen,
lichtpuntjes in de narigheid
die we om ons heen zien.

Raak ons aan met uw licht,
want dat hebben we nodig
om verder te groeien.
Raak ons aan met uw liefde
want daardoor zullen we
liefde kunnen geven.

Laat ons leven in uw licht,
want daardoor zullen we zien
wat er moet veranderen
in de wereld en in onszelf.

Zon van gerechtigheid:

Geef dat het licht
alle mensen kan bereiken
die in het donker leven.

Geef dat het ze
hoop en kracht geeft;
dat hen recht gedaan wordt!

Zo bidden en zingen we samen:

a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

(Paul van der Waal)

Avondgebed: we zingen met het koor: 'Het liefste lied van over zee 14: De dag vanuit uw hand ontvangen'

Stil gebed

Zo bidden en zingen we samen:

a. *O Eeuwige, Aanwezige, God met ons: zie uw mensen aan!*

Onze Vader

AAN HET EINDE

Uitzending

Het koor zingt: (staande): de zegen van St. Patrick op muziek van R. Holleman

*De Eeuwige is voor je om je te leiden;
de Eeuwige is naast je om je te beschermen;
de Eeuwige is achter je om je te behoeden;
de Eeuwige is onder je om je te dragen;
de Eeuwige is in je om je te troosten;
de Eeuwige is rondom je om je te verdedigen;
de Eeuwige is boven je om je te zegenen.
Zo zegene je die eeuwig is:
Vader, Zoon en heilige Geest.
Amen.*

We zingen: slotlied: Lied 416

Bij de uitgang is er een collecte om deze zangdiensten mogelijk te maken.

Na de dienst is er koffie, thee en limonade. U bent van harte welkom!

Programma:

De volgende data van de zangdiensten zijn: 23 juni (ds. Irene van der Meulen) en 10 november (ds. Peter van der Schans). Muzikale – en koorbijdragen zijn nog niet bekend. Tips zijn altijd welkom.

Het zou fijn zijn als er mensen zijn die willen helpen!

De diensten worden voorbereid door een klein groepje, samen met de voorganger. Zij zoeken een koor, bespreken de thematiek en helpen liederen kiezen. Tot nu toe deden Hans van Neutegem en Jeannine Trautmann dat. Echter: Hans is gestopt. Dat betekent dat we graag iemand zoeken die met Jeannine samen de taken oppakt. Tijdsinvestering: Per dienst ongeveer een uur gesprek met voorganger en vertegenwoordiger koor, één tot twee uur regelwerk vanuit huis, twee uur aanwezig zijn bij de diensten.

Het is ook mogelijk om mee te helpen bij één dienst. En dus niet standaard in de commissie te zitten.

Opgeven bij Jeannine Trautmann, ds. Irene van der Meulen of ds. Peter van der Schans